Les 5.1

Helpen in onze groep

Doel Blok 5

De leerlingen leveren een actieve bijdrage aan de gemeenschap van de klas en school.

Leskern

De leerlingen evalueren hun taken in de groep, waarbij de focus ligt op het effect van helpen en ze breiden de taken uit met sociale taken.

Woorden

een steentje bijdragen, helpen

Hulpzinnen

- Kan ik je helpen?
- Bedankt voor het helpen!

Materialen

- Logo Blok 5
- Illustraties Blij, Duim omhoog, Duim omlaag
- De takenlijst van de groep
- Een nieuwe Blokposter
- Voor iedere leerling een steen, of een duplo of lego steentje en een paar ‘gouden’ stenen of mooie gekleurde stenen.
- Twee grote vellen gekleurd papier. Tijdschriften om indien nodig plaatjes uit te knippen.

Voorbereiding

- Lees de handreiking bij Blok 5.
- Bedenk welke taken u wilt toevoegen aan de bestaande takenlijst. Welke taken zijn wenselijk en haalbaar voor uw groep?

Agenda

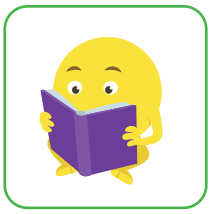
- **Binnenkomer**
- **Wat gaan we doen en leren?**
- **Helpen in onze groep**
- **Wat hebben we gedaan en geleerd?**
- **Afsluiter**

Binnenkomer

Doe een binnenkomer, bijvoorbeeld onderstaande.

Help me opstaan!
Laat de leerlingen twee aan twee (in koppels van ongeveer gelijke lengte) met de ruggen tegen elkaar verspreid over het lokaal gaan staan. Ze houden elkaar vast door de armen in elkaar te haken. Laat ze vervolgens, door elkaar in evenwicht te houden, samen op de grond gaan zitten.
Geef opstekers als het leerlingen lukt elkaar hierbij goed te helpen.
Laat de tweetallen nu samen proberen op te staan, opnieuw door elkaar te helpen en tips te geven. Herhaal dit eventueel een keer. Vraag leerlingen bij wie het gelukt is tips te geven aan anderen.
Voor jongere leerlingen kunt u ervoor kiezen om op de grond te gaan zitten met de gezichten naar elkaar toe en de handen vast te houden. Zo kunnen ze op die manier proberen samen te gaan staan.

Wat gaan we doen en leren?

Vandaag beginnen we met een nieuw blok: We dragen allemaal een steentje bij. Laat het logo van Blok 5 zien. *Dat betekent dat iedereen mee kan* **helpen** *in onze school. Bij de binnenkomer hielpen jullie elkaar ook om op te staan!*
Vandaag kijken we naar onze taken (Wijs naar de lijst met taken of het takenbord dat u in Blok 1 met de groep gemaakt heeft). *Met de taken* **dragen jullie een steentje bij** *aan de groep. Iedereen helpt mee door een taak te doen.*
Vestig de aandacht op de agenda en vraag of deze akkoord is.

Helpen in onze groep

Leg de lijst met taken in de kring. *Hoe vinden jullie dat de taken gedaan worden?* U loopt naar de linkerkant van het lokaal. *Als je het goed vindt gaan* (steek uw duim in de lucht) *dan ga je hier staan.* Laat de illustratie Duim omhoog zien.
Loop nu naar de rechterkant van het lokaal. *Als je het niet goed vindt gaan, ga je hier staan* (duim omlaag). Laat de illustratie Duim omlaag zien. Loop naar het midden van het lokaal. *Als je het soms goed vindt gaan, maar het kan beter, dan ga je hier staan* (duim horizontaal). Laat de leerlingen hun positie innemen.

Vraag drie leerlingen, van alle drie de mogelijke posities, naar hun mening. Als er verbeterpunten worden genoemd, noteert of tekent u ze bij de bestaande taak. Denk aan de volgende aandachtspunten:
- Hoe kunnen we sommige taken leuker maken?
- Is het handiger om een taak samen te doen of met een groepje?
- Hoe kunnen we elkaar erbij helpen? Laat het voordoen en vraag: *Wat kun je dan zeggen?:* **Kan ik je helpen?**
- Hoe kunnen we elkaar eraan helpen herinneren?
- Sta ook stil bij een nieuwe leerling die misschien nog geen taak heeft. Koppel deze leerling aan iemand die al langer ervaring heeft met de taak.

We hebben taken die ons allemaal helpen (wijs alle leerlingen aan) *en taken waarbij je vaak één iemand ergens mee helpt.* Wijs de taken aan waarmee je de hele groep helpt. En een taak waarmee je één leerling helpt, bijvoorbeeld een maatje zijn voor een nieuwe leerling.
Hoe voelt het als je helpt? En daarna? Hoe merk je aan de ander dat je goed geholpen hebt? Je kunt zien dat hij er blij van wordt. Laat illustratie Blij zien. En vraag na hoe het voor de leerling zelf voelt om iemand te helpen. *Daar word je blij van!*
Kunnen we nog meer dingen bedenken waar we een ander mee kunnen helpen?
Laat leerlingen vooral zelf met ideeën komen. U kunt helpen door een mogelijkheid te noemen uit onderstaand lijstje:
- Een maatje als tolk.
- Een maatje dat uitleg geeft bij een vak waar hij goed in is.
- Iemand die ervoor zorgt dat een zieke leerling bijgepraat wordt.
- Iemand die een kaart maakt voor een jarige.
- Iemand die een kleuter helpt met zijn jas aan doen.
- Iemand die een kleuter een prentenboek voorleest.

Het is al mooi als er één taak wordt toegevoegd aan de bestaande takenlijst. In de loop van dit blok ontstaan er mogelijk nog andere taken, doordat leerlingen meer gefocust raken op het elkaar helpen.

Afhankelijk van uw groep kunt u een paar taken vooraf visualiseren, waaruit de groep vervolgens kan kiezen. Daarbij kunt u ook een paar kaartjes leeg laten voor ideeën van de leerlingen.

Doe voor hoe de uitvoering van de taak eruit ziet. Of laat een leerling het voordoen. Wellicht kan de taak door de hele groep kort geoefend worden. *Wat zeg je en wat doe je als je helpt? En hoe kun je bedanken als iemand je heeft geholpen?* **Bedankt voor het helpen!**
Maak hier eventueel een foto van waarmee u deze nieuwe taak visualiseert op het takenbord.

Wat hebben we gedaan en geleerd?

Vandaag hebben we naar onze taken gekeken en een paar nieuwe afspraken gemaakt. Er zijn taken die ons allemaal helpen en er zijn taken waarmee je één leerling kunt helpen. Het is fijn om iemand te kunnen helpen, daar word je blij van (wijs naar illustratie Blij). *We hebben ook een nieuwe taak bedacht.*
Vraag wie er wil helpen om de afspraken zichtbaar te maken op de takenlijst.
Vraag tot slot wat er van de les zichtbaar gemaakt moet worden op de Blokposter (bijvoorbeeld het logo van het blok, een plaatje van de nieuwe taak) of op de Vreedzame Schooltafel.
Noteer ook de hulpzinnen (eventueel in spreekwolkjes) op de Blokposter.

Afsluiter

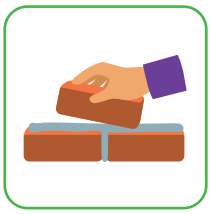
Doe een afsluiter, bijvoorbeeld onderstaande.

Vertrouw me maar!
Vertel dat de leerlingen elkaar gaan helpen. U doet het voor met een leerling. U vraagt de leerling de ogen dicht te doen. U pakt hem bij de schouders en stuurt hem door het lokaal, zodat hij nergens tegenaan botst. U loopt in een heel rustig tempo en geeft kleine aanwijzingen: *Ja goed zo! Of Stop!* Vraag welke leerlingen dit ook aandurven. Laat eventueel leerlingen die het spannend vinden sturen. Of laat ze even toekijken hoe anderen het aanpakken.
Geef opstekers aan leerlingen die hun maatje goed helpen om nergens tegenaan te botsen.

Leerkrachtgedrag

- Noteer of teken de afspraken bij de takenlijst. Of hang de foto van het uitbeelden van de taken op.
- Bedenk steeds waar de leerlingen een steentje bij kunnen dragen in de groep en de school. Hiermee sluit u aan bij de behoefte van leerlingen om nodig te zijn.
- Houd deze weken de participatieladder (zie inleiding Blok 5 basiscurriculum) in uw hoofd. Zijn er leerlingen die u een trede hoger kunt brengen op deze ladder? Welke leerlingen bent u geneigd een opdracht te geven? Welke leerlingen laat u kiezen uit twee opties en welke leerlingen kunt u al laten meebeslissen over iets?
  Door dit mee te nemen in de voorbereidingen kunt u door de dag heen beter differentiëren. Daarbij is het goed om u te realiseren dat u soms door een stapje terug te doen de leerling een stapje hoger op de ladder brengt.
- Laat leerlingen als ze elkaar geholpen hebben benoemen hoe ze het vonden. Waar merkten ze aan dat hun actie helpend was?
- Laat leerlingen elkaar opstekers geven voor de hulp die ze ontvangen: wat was er zo helpend?
- Herinner leerlingen aan de afspraken die gemaakt zijn in de les, of laat dit een taakcoördinator doen.

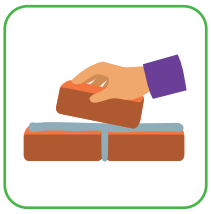
Vervolgactiviteiten

Wij dragen ons steentje bij: Kei van de dag

Voor deze activiteit heeft iedere leerling een steen nodig. U kunt ze buiten met de leerlingen zoeken of mee laten nemen van thuis. Maak ruimte op de Vreedzame Schooltafel en hang aan de muur de tekst: Wij dragen ons steentje bij! *Dit is een Nederlandse uitdrukking. We bedoelen dat iedereen ergens mee kan helpen. We hebben allemaal een steen, zodat we eraan denken dat we anderen kunnen helpen.*

Iedere leerling legt elke ochtend zijn steen op zijn tafel. Wanneer hij een andere leerling geholpen heeft legt hij zijn steen op de Vreedzame Schooltafel.
Halverwege de dag kunt u samen met de groep bekijken hoeveel stenen er al liggen. Aan het eind van de dag kunt u een paar leerlingen laten benoemen door wie ze geholpen zijn en op welke manier.
Als de helpers bekend zijn, beslist de klas wie de 'Kei van de dag' is. *In Nederland noemen we iemand een kei als hij ergens heel goed in is (duim omhoog)*. Houd de verkiezing van de Kei van de dag op een veilige anonieme manier. Iedere leerling schrijft bijvoorbeeld de leerling van zijn keuze op een briefje, eventueel voorzien van motivatie. U of een leerling leest vervolgens de briefjes voor. De leerling die het meest gekozen is krijgt een gouden (of gekleurde) steen.

Vraag en aanbod-wand

Hang in de klas twee gekleurde vellen papier op.
Leerlingen kunnen op het vel met VRAAG aangeven (schrijven, tekenen of met een plaatje) waar ze graag hulp bij willen. Hierbij noteren ze hun naam.
Op het vel met AANBOD of HULP laten leerlingen zien waar ze goed bij kunnen helpen.
(U kunt ook kiezen voor de termen: Hulp en Vraag om hulp.)
Zo maakt u voor leerlingen zichtbaar aan wie ze hulp kunnen bieden en bij wie ze hulp kunnen vragen.